

Оцел Валентина Василівна,
науковий співробітник ДНДІ
МВС України, м. Київ, Україна
ORCID ID 0000-0002-7708-1086

КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВИПАДКІВ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА (СТ. 126-1 КК) В УКРАЇНІ¹

У статті представлено результати аналізу рішень (вироків), ухвалених у 2019–2020 рр. судами першої інстанції в регіонах України за домашнє насильство (ст. 126-1 КК), подано певну кримінологічну характеристику осіб-кривдників і жертв домашнього насильства. Зроблено висновок, що діти, систематично спостерігаючи за актами насильства чи стаючи жертвами домашнього насильства, відчувають постійний психологічний дискомфорт тощо, у них з'являється бажання менше перебувати в сім'ї, що штовхає їх на вулицю в сумнівні компанії, до вживання наркотичних речовин чи алкоголю, як наслідок, – вони ризикують повторити вчинки своїх батьків і стати домашніми насильниками.

Ключові слова: домашнє насильство, особа-кривдник, потерпілий від домашнього насильства, кримінальна відповідальність, кримінальна справа, судове рішення.

Зазначимо, що 270 осіб із 1188, які вчинили в 2019–2020 рр. сімейне насильство, мають малолітніх/неповнолітніх дітей. 134 особи мають одну дитину, 72 – 2 дітей, 35 – 3 дітей, 15 – 4 дітей, 7 – 5 дітей, 4 – 6 дітей, 1 особа – 7 дітей та 2 особи – по 8 дітей. Діти, як і інші дорослі-потерпілі, так само страждають від домашньої агресії: можуть систематично спостерігати за актами насильства та/або виступати жертвами насильства. Такі діти відчувають постійний психологічний дискомфорт: у них з'являються страхи, фобії, депресії; вони відчувають невпевненість у собі, безнадійність, провину чи бажання помсти; втрачають почуття самоповаги; бажання менше часу перебувати в сім'ї штовхає їх на вулицю в сумнівні компанії, до вживання наркотичних речовин чи алкоголю тощо. Тому вважаємо за необхідне визнавати дитину, яка стала свідком насильства в сім'ї, жертвою домашнього насильства. При цьому вона повинна мати право на всі відповідні соціальні, медичні, психологічні та правові послуги.

Розглянемо деякі кримінально-правові ознаки, притаманні домашнім злочинцям.

Як бачимо із даних табл. 4, серед осіб-кривдників чоловічої статі ті, хто раніше мали від однієї та більше судимостей за вчинення злочинів, у тому числі за домашнє насильство, складають 352 особи. Серед раніше судимих 14 осіб вже засуджувалися у 2019 р. до покарання за іншими статтями разом зі ст. 126-1 КК України. Судимих раніше тільки за ст. 126-1 КК України нараховується 40 осіб, з них один чоловік за вказані роки двічі засуджувався за ст. 126-1 КК України.

¹ Закінчення. Початок у попередньому номері.

561 особа (47,3 %) взагалі раніше не вчиняла злочинів, тому судимостей не мають. А 227 чоловіків на момент учинення насильства в сім'ї мали статус раніше не судимих, у яких вона була погашена відповідно до ст. 89 КК України (“Строки погашення судимості”). Щодо 7 осіб інформація в графі судимості відсутня.

Таблиця 4

Розподіл осіб-кривдників за наявністю/відсутністю попередніх судимостей

Стать	Відмітка про судимість	Кількість осіб	Частка від загальної кількості осіб, які обвинувачуються в домашньому насильстві, %
Чоловіча	раніше судимий	298	25,1
	у тому числі за 126-1 КК України	14	1,2
	раніше судимий за 126-1 КК України,	39	3,3
	у тому числі двічі	1	0,1
	раніше не судимий, судимість погашена відповідно до ст. 89 КК України	227	19,1
	раніше не судимий	561	47,3
Жіноча	раніше судима	5	0,4
	раніше судима за 126-1 КК України	1	0,1
	раніше не судима, судимість погашена відповідно до ст. 89 КК України	5	0,4
	раніше не судима	29	2,4
	Немає даних	8	0,7
	<i>Всього</i>	1188	100,0

Серед 41 особи жіночої статі, які вчиняли у 2019–2020 рр. домашнє насильство, 6 – раніше вчиняли злочини, з них 1 жінка в січні 2020 р. вже була засуджена за ст. 126-1 КК України. 5 жінок мають статус раніше не судимих осіб в силу погашеної судимості відповідно до ст. 89 КК України. Щодо 1 особи дані відсутні.

Із 1011 осіб, які раніше притягувалися до адміністративної відповідальності за домашнє насильство, 80 (у тому числі жінки) перебували на превентивних обліках Національної поліції України за категорією «сімейний насильник» (табл. 5). Обмежувальний припис оголошувався 3 особам, а 2 за вчинення домашнього насильства неодноразово виносився терміновий заборонний припис. Відносно 177 осіб дані відсутні, тому можна припустити, що до адміністративної відповідальності такі особи не притягувалися та обмежувалися лише усними попередженнями.

Розподіл мір адміністративного характеру, що застосовувалися до осіб за вчинення домашнього насильства

Заходи	Кількість
Застосовувалися адміністративні заходи	1011
З них:	
кількість осіб, які перебувають на превентивних обліках Національної поліції за категорією “сімейний насильник”	80
кривдникові раніше оголошувався обмежувальний припис	3
кривдникові раніше виносився терміновий заборонний припис	2
Не вказано	177
<i>Всього</i>	1188

Чинниками, що знижують або підвищують суспільну небезпечність злочину та злочинця, ступінь його відповідальності, котрі суд враховує при призначенні покарання, відповідно до ст. 66 та 67 КК України, є пом'якшуючі та обтяжуючі обставини. Відносно осіб, які вчиняють насильство в сім'ях, із пом'якшуючих обставин судом враховується: щире каяття, визнання своєї вини, сприяння розслідуванню, добровільне відшкодування завданого збитку або усунення заподіяної шкоди та ін. 970 осіб визнали в суді свою провину в скоєному та щиро покаялись, 23 осудні особи визнали її частково, 15 – навпаки, не вважають себе винними. У відношенні 180 осіб дані відсутні.

Обставинами, що обтяжують покарання за домашнє насильство, є: вчинення його особою, що перебуває в стані алкогольного сп'яніння або в стані, викликаному вживанням наркотичних або інших одурманюючих засобів, вчинення насильства з особливою жорстокістю, повторно щодо малолітнього, особи похилого віку або особи, що перебуває в безпорадному стані, щодо особи, яка перебуває в матеріальній чи іншій залежності від винного та ін. У табл. 6 подано інформацію стосовно стану осіб-кривдників, в якому вони вчиняли домашнє насильство.

Розподіл осіб-кривдників за станом, в якому вчинялося домашнє насильство

Стан	Кількість осіб-кривдників	Частка від загальної кількості осіб, які обвинувачуються в домашньому насильстві, %
Особа перебувала у стані алкогольного сп'яніння	756	64,1
З них:		
також вживала опіюди	1	0,1
також вживала наркотичні речовини	2	0,2
перебувала на обліку у нарколога	86	7,6
перебувала на обліку у психіатра	3	0,3
перебувала на обліку у нарколога і психіатра	4	0,3
лікувалася раніше в психіатричній лікарні з приводу психозів на фоні зловживання алко-голем	1	0,1
Особа перебувала у стані наркотичного сп'яніння	1	0,1

Стан	Кількість осіб-кривдників	Частка від загальної кількості осіб, які обвинувачуються в домашньому насильстві, %
Особа перебувала у стані обмеженої осудності (особа страждає на психічний розлад – розлад особистості та поведінки змішаного генезу, внаслідок органічного ураження головного мозку (гідроцефалія, тривала алко-гольна інтоксикація)	1	0,1
Особа перебувала на обліку у нарколога	12	1
Особа перебувала на обліку в нарколога через вживання наркотичних речовин	2	0,2
Особа перебувала на обліку в психіатра	3	0,3
Особа перебувала одночасно на обліку в нарколога і психіатра	1	0,1
Особа зверталась за медичною допомогою з приводу психічних проявів через залежність від психотропних речовин	2	0,2
Не зазначено	410	34,5
<i>Всього</i>	1188	100

Із 1188 осіб 756 вчиняли акти домашнього насильства в стані алкогольного сп'яніння, з них 3 особи вживали, крім спиртних напоїв, наркотичні речовини та опіоїди. При цьому 86 осіб перебували на обліку в лікаря-нарколога, 3 – в лікаря-психіатра, а 4 особи – на обліку лікарів обох спеціалізацій. Щодо 18 осіб у виразах не було відзначено, що під час учинення насильства в сім'ї такі особи вживали спиртні напої чи наркотичні речовини, однак зазначено, що вони перебувають на обліках у нарколога та психіатра. 1 особа під час учинення домашнього насильства перебувала у стані обмеженої осудності (страждає на психічні розлади – розлад особистості та поведінки змішаного генезу, внаслідок органічного ураження головного мозку). 410 осіб на момент вчинення актів насильства в сім'ях ні спиртні, а ні будь-які інші речовини не вживали та ні на яких обліках не перебували.

За кількістю епізодів, найчастіше кривдниками вчинялося від 3 до 6 актів насильства до того часу, доки щодо них не порушувались кримінальні справи. Фактично таких актів у сім'ях є значно більше, оскільки не на кожен із них викликається поліція та не всі протиправні дії протоколюються.

Санкція кримінальної статті за домашнє насильство передбачає такі види покарання, як: громадські роботи на строк від ста п'ятдесяти до двохсот сорока годин, арешт на строк до шести місяців, обмеження волі на строк до п'яти років, позбавлення волі на строк до двох років. За результатами аналізу (табл. 7) за ст. 126-1 та іншими статтями КК України, пов'язаними з домашнім насильством, частіше особам-кривдникам судами призначалося покарання у вигляді громадських робіт (28,4 %).

Розподіл судових справ за видами санкцій за ст. 126-1 КК України

Вид санкцій	Кількість осіб, яким призначено покарання	Частка від загальної кількості
Арешт	162	13,6
Між потерпілою та обвинуваченою особами укладено угоду про примирення і призначено покарання у вигляді арешту	28	2,4
Громадські роботи	337	28,4
Між потерпілою та обвинуваченою особами укладено угоду про примирення та призначено покарання у вигляді громадських робіт	265	22,3
Обмеження волі	38	3,2
Призначено обмеження волі та відповідно до ст. 75 КК України звільнено від відбування призначеного покарання з випробуванням, якщо обвинувачений протягом визначеного строку не вчинить нового злочину	102	8,6
Між потерпілою та обвинуваченою особами укладено угоду про примирення та призначено покарання у вигляді обмеження волі	8	0,7
Між потерпілою та обвинуваченою особами укладено угоду про примирення і призначено покарання у вигляді обмеження волі та відповідно до ст. 75 КК України звільнено від відбування призначеного покарання з випробуванням, якщо обвинувачений протягом визначеного строку не вчинить нового злочину	42	3,5
Позбавлення волі	72	6,1
Призначено позбавлення волі та відповідно до ст. 75 КК України звільнено від відбування призначеного покарання з випробуванням, якщо обвинувачений протягом визначеного строку не вчинить нового злочину	75	6,3
Між потерпілою та обвинуваченою особами укладено угоду про примирення та призначено покарання у вигляді позбавлення волі та відповідно до ст. 75 КК України звільнено від відбування призначеного покарання з випробуванням, якщо обвинувачений протягом визначеного строку не вчинить нового злочину	39	3,3
Між прокурором та обвинуваченим укладено угоду про визнання винуватості та призначено покарання у вигляді арешту	2	0,2
Між прокурором та обвинуваченим укладено угоду про визнання винуватості та призначено покарання у вигляді громадських робіт	1	0,1
Між прокурором та обвинуваченим укладено угоду про визнання винуватості та призначено покарання у вигляді обмеження волі та відповідно до ст. 75 КК України звільнено від відбування призначеного покарання з випробуванням, якщо обвинувачений протягом визначеного строку не вчинить нового злочину	2	0,2

Вид санкцій	Кількість осіб, яким призначено покарання	Частка від загальної кількості
Між прокурором та обвинуваченим укладено угоду про визнання винуватості та призначено покарання у вигляді позбавлення волі та відповідно до ст. 75 КК України звільнено від відбування призначеного покарання з випробуванням, якщо обвинувачений протягом визначеного строку не вчинить нового злочину	2	0,2
Штраф	5	0,4
Між потерпілою та обвинуваченою особами укладено угоду про примирення та призначено покарання у вигляді штрафу	6	0,5
Визнати обвинуваченого невинуватим, кримінальне провадження закрити	2	0,2
<i>Всього</i>	1188	100,0

У 22,3 % випадків призначення громадських робіт попередньо між потерпілою та обвинуваченою особами укладалася угода про примирення. У змісті 190 (16 %) вироків як основне покарання зазначено обмеження волі, в 50 з них укладалася угода про примирення між потерпілою та обвинуваченою особами, а в 144 з них обвинуваченого відповідно до ст. 75 (“Звільнення від відбування покарання з випробуванням”) КК України звільняли від відбування призначеного покарання з випробуванням, якщо він протягом визначеного судом строку не вчинить нового злочину. Покарання у вигляді позбавлення волі призначалося у 186 вироків (15,7 %), при цьому в 39 випадках ухвалювалася угода про примирення, у 114 вироків від відбування покарання обвинуваченого звільняли з випробуванням за ст. 75 КК України. Арешт за видом покарання посідає четверте місце – 13,6 %, з них – у 2,4 % випадків перед арештом суд ухвалював угоду про примирення між потерпілим і обвинуваченим. Хоча диспозиція ст. 126-1 не передбачає штраф як покарання, в 11 вироків і йдеться про його призначення із застосуванням ст. 69 КК України (“Призначення більш м’якого покарання, ніж передбачено законом”). Угода про визнання винуватості укладалася між прокурором та обвинуваченим із подальшим призначенням покарання 7 разів. Стосовно 2 обвинувачених суд ухвалив рішення про закриття кримінального провадження у зв’язку з визнанням таких осіб невинними через відсутність події кримінального правопорушення. Проте такі особи неодноразово притягувалися до адміністративної відповідальності за ст. 173-2 КУАП за вчинення домашнього насильства.

До незначної кількості осіб-кривдників, крім основного покарання, за рішенням суду застосовувалися: запобіжний захід у вигляді тримання під вартою (25 осіб), обмежувальний захід у вигляді направлення для проходження програми для кривдників або пробаційної програми (13 осіб), обмежувальний захід у вигляді заборони перебувати в місці спільного проживання з особою, яка постраждала від домашнього насильства (4 особи), і примусові заходи у вигляді програми лікування розладів психіки та поведінки (2 особи). Як бачимо, запобіжні та обмежувальні заходи судами застосовувалися рідко, що може свідчити про невідомість суддів з цього питання, недостатнє розуміння ними ролі призначення

зазначених заходів задля майбутнього захисту потерпілих від повторних дій насильників, а також про низький рівень напрацювання подібної судової практики. Тому постає необхідність удосконалення системи підвищення кваліфікації суддів, до спеціалізації яких належить розгляд випадків домашнього насильства та призначення покарання за нього.

Підсумовуючи викладене вище, можна зробити низку **висновків:**

1. Останнім часом через поширення епідемії COVID-19 спостерігається загострення проблеми домашнього насильства в Україні

2. Влада України зробила певні кроки щодо реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами (Стамбульської конвенції), яку підписала, проте досі не ратифікувала. У Законі “Про запобігання та протидію домашньому насильству”, порівняно з попереднім законом, більш деталізовано поняття домашнього насильства та розширено коло осіб, які виступають потерпілими від такого насильства. Також законодавець передбачив застосування до кривдників спеціальних заходів: терміновий заборонний припис та “обмежувальний припис”. До Кримінального кодексу України додано нову статтю 126-1 “Домашнє насильство” та інші статті, розділ XIII “Обмежувальні заходи”.

3. Аналіз судових рішень з ЄДРСР, винесених судами першої інстанції України у 2019–2020 рр. за ст. 126-1 КК України, проведений у межах НДР, демонструє висновки інших досліджень, що домашнє насильство вчиняється переважно чоловіками. Жінки-кривдники складають низький відсоток – до 4 %. Більша частина таких осіб мають середню і середню спеціальну освіту, рідко – вищу і незакінчену вищу. Переважно такі особи ніде не працюють та матеріально залежні від інших членів сім’ї. За сімейним станом – більшість кривдників є офіційно неодруженими чи незаміжніми. Дещо більше – 20 % домашніх кривдників мають неповнолітніх/малолітніх дітей.

4. За наявністю/відсутністю судимостей серед осіб-кривдників більше тих, хто раніше не мав попередніх судимостей. Переважна частина їх раніше притягувалися до адміністративної відповідальності, є незначний відсоток таких (у тому числі жінок), хто перебував на превентивних обліках Національної поліції України за категорією “сімейний насильник”. Більшість актів домашнього насильства вчиняється кривдниками у стані алкогольного сп’яніння, такі особи перебувають на обліках у лікарів-наркологів та психіатрів. Таким чином, вживання алкоголю є вагомим фактором вчинення домашнього насильства.

5. Психологічне та фізичне насильство переважають над іншими формами домашнього насильства та включають: словесні образи, приниження, погрози, залякування, а також ляпаси, стусани, штовхання, нанесення побоїв, мордування, заподіяння тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості тощо, що тільки посилює наслідки для психічного та фізичного здоров’я потерпілих осіб і обтяжує покарання за подібні насильницькі дії.

6. За рішенням суду тільки до незначної кількості осіб-кривдників застосувалися запобіжні заходи у вигляді тримання під вартою, обмежувальні заходи у вигляді направлення для проходження програми для кривдників або пробаційної програми і у вигляді заборони перебувати в місці спільного проживання з особою,

яка постраждала від домашнього насильства, та примусові заходи у вигляді програми лікування розладів психіки та поведінки. Зазначене свідчить про те, що судова практика з цих питань в Україні ще слабо напрацьована.

7. Потерпілими від домашнього насильства переважно виступають жінки, серед яких, за сімейним та родинним статусом, від насильства більше страждають дружини (у тому числі колишні, цивільні та колишні цивільні), матері та співмешканки (колишні співмешканки). Із кола чоловіків найбільше страждають батьки.

8. Необхідно приділяти особливу увагу такій найбільш уразливій і незахищеній категорії потерпілих, як діти. Так, серед дівчаток жертвами насильства є доньки, онучки, малолітні сестри та малолітні падчерки; серед хлопчиків – переважно неповнолітні/малолітні сини. Вважаємо за необхідне визнавати неповнолітню/малолітню дитину, яка стала свідком насильства в сім'ї, жертвою домашнього насильства, яка повинна мати право на всі відповідні соціальні, медичні, психологічні та правові послуги задля захисту своїх прав, здоров'я та життя.

Діти, систематично спостерігаючи за актами насильства чи стаючи жертвами домашнього насильства, відчують постійний психологічний дискомфорт (з'являються страхи, фобії, депресії) і невпевненість у собі, безнадійність, провини чи бажання помсти; втрачають почуття самоповаги. У них з'являється бажання менше перебувати в сім'ї, що штовхає їх на вулицю в сумнівні компанії, до вживання наркотичних речовин чи алкоголю. А тому вони ризикують у майбутньому повторити вчинки своїх батьків і самим стати домашніми насильниками.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. У Мінсоцполітики озвучили статистику звернень через домашнє насильство в Україні. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-domashnie-nasylstvo-minsotspolityky/30970575.html> (дата звернення: 11.07.2021).

2. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 11.07.2021).

3. *Какідзе А.* Не приватна справа: домашнє та сексуальне насильство щодо жінок на Сході України. Amnesty International, 2020. 128 с. С. 34. URL: <https://www.amnesty.org/download/Documents/EUR5032552020UKRAINIAN.PDF> (дата звернення: 11.07.2021). Із посилання на: Дудоров О., Хавронюк М. Відповідальність за домашнє насильство і насильство за ознакою статі (науково-практичний коментар новел Кримінального кодексу України 2018 року). С. 78. URL: https://ukraine.unfra.org/sites/default/files/pub-pdf/FNOON_Komentar_A5.pdf?fbclid=IwAR0KjsA6kJGskRU26piONKtHjvRvVocsCwDuCeWxY4tndNPLF-Kh9xGVNw (дата звернення: 11.07.2021).

4. *Шазія Чодрі.* Доступ жінок до правосуддя: довідник для юристів-практиків. Підготовлено у рамках проекту, що спільно фінансується Європейським Союзом та Радою Європи. 2018. 42 с. URL: <https://tm.coe.int/methodology-womens-access-to-justice-ukr-pgg/16809c828d> (дата звернення: 11.07.2021).

5. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07.12.2017 № 2229-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text> (дата звернення: 11.07.2021).

REFERENCES

1. U Minsotspolityky ozvuchyly statystyku zvernen cherez domashnie nasylstvo v Ukraini. "The Ministry of Social Policy Announced the Statistics of Appeals Due to Domestic Violence in Ukraine". URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-domashnie-nasylstvo-minsotspolityky/30970575.html>. (Date of Application: 11.07.2021) [In Ukrainian].

2. Criminal Code of Ukraine of April 5, 2001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>. (Date of Application: 11.07.2021) [In Ukrainian].

3. *Kakhidze A.* Ne pryvatna sprava domashnye ta seksualne nasylstvo shchodo zhinok na Skhodi Ukrainy. “Domestic and Sexual Violence against Women in Eastern Ukraine Is Not a Private Matter”. URL: <https://www.amnesty.org/download/Documents/EUR5032552020UKRAINIAN.PDF> (Date of Application: 11.07.2021); With reference to: Dudorov O., Khavronyuk M. Responsibility for domestic violence and gender-based violence (scientific and practical commentary on the novels of the Criminal Code of Ukraine 2018). P. 78. Access by link: https://ukraine.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/FNOON_Kommentar_A5.pdf?fbclid=IwAR0KjsA6kJGskRU26piONKtHjvRvVocsCwDuCeoWxY4tndNPLF-Kh9xGVNw (Date of Application: 11.07.2021) [In Ukrainian].

4. *Shaziya Chodri.* Women’s access to justice: a handbook for legal practitioners. Prepared in the framework of a project co-financed by the European Union and the Council of Europe. 2018. 42 p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>. (Date of Application: 11.07.2021) [In Ukrainian].

5. Pro zapobihannia ta protydiu domashnomu nasylstvu : Zakon Ukrainy vid 07.12.2017 № 2229-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text> (Date of Application: 11.07.2021) [In Ukrainian].

UDC 343.9:343.226

Otsel Valentyna,
Research Officer of the State Research Institute MIA Ukraine,
Kyiv, Ukraine,
ORCID ID 0000-0002-7708-1086

CRIMINOLOGICAL CHARACTERISTICS OF CASES OF DOMESTIC VIOLENCE (ART. 126-1 OF THE CRIMINAL CODE) IN UKRAINE

Research article presents the results of the analysis of decisions (sentences) made in 2019–2020 by the courts of the first instance in the regions of Ukraine for domestic violence (Article 126-1 of the Criminal Code); presents certain criminological characteristics of perpetrators and victims of domestic violence. It is noted that one of the priority tasks of combating domestic violence is to ensure the access of victims to justice, protection of their rights and punishment of the perpetrators. Legal practice shows that the existing administrative penalties for domestic violence are limited to fines, community service or administrative arrest (for a maximum of fifteen days) and have a weak punitive effect. There is little to stop the perpetrators, they continue to commit violence, their subsequent actions become more dangerous, and the lives of the victims are even more intolerable. In this regard, and in order to implement the adopted international legal instruments on the prevention of violence against women, domestic violence and combating these phenomena in 2017, the Criminal Code of Ukraine added Art. 126-1, according to which domestic violence is punishable by community service, arrest, restriction or imprisonment. In 2019, the trial of criminal proceedings under this article was initiated. In the scientific article, based on the analysis of decisions (sentences) made in 2019–2020 by the courts of first instance of Ukraine for domestic violence, it is determined, in which regions more sentences were passed, what form of violence is committed more often, what consequences it has for victims; whether the perpetrators were subject to restrictive and precautionary measures, which was imposed punishment. There are also some criminological characteristics of perpetrators and victims of domestic violence. In particular, it is noted that domestic

© Otsel Valentyna, 2021

DOI (Article): [https://doi.org/10.36486/np.2021.4\(54\).23](https://doi.org/10.36486/np.2021.4(54).23)

Issue 4(54) 2021

<http://naukaipravookhorona.com/>

violence is committed mainly by men (96.5 % of the total number of accused ones), women make up 3.5 %. Most offenders are the citizens of Ukraine and only a small number are natives of neighboring countries.

Regarding marital status, most abusers are officially unmarried (49.7 % of men, 2.1 % of women) and divorced (17.4 % of men, 0.7 % of women). 17.9 % of men and 0.4 % of women are officially married. There aren't any statistics on 11.5 %.

At the place of residence, family abusers are characterized by relatives and neighbors mostly “negatively” and “indirectly”. Only a small number are trusted: they are characterized as friendly, responsive, sociable and decent family members. It should be noted that not in all cases of domestic violence men are the the initiators of scandals and quarrels, women can provoke them as well.

Keywords: domestic violence, offender, victim of domestic violence, criminal liability, criminal case, court decision.

Отримано 12.10.2021